

2. Про внесення змін до Порядку ведення Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва: Постанова Кабінету Міністрів від 1.07.2022 р. № <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/747-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення: 10.07.2022).

3. О. Вінник. Право цифрової економіки: монографія. К.: НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2021. – 350 с. [https://repository.ndipp.gov.ua/bitstream/handle/765432198/200/Pravo\\_cyvrovoi\\_ekonomiky\\_2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y](https://repository.ndipp.gov.ua/bitstream/handle/765432198/200/Pravo_cyvrovoi_ekonomiky_2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y) (дата звернення: 18.07.2022).

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-229-6-19>

**SCIENTIFIC APPROACHES TO THE IMPLEMENTATION  
OF THE PRINCIPLE OF SOCIAL JUSTICE IN THE LEGAL  
REGULATION OF THE ECONOMY, INCLUDING WAR  
AND POST-WAR FACTORS**

**НАУКОВІ ПІДХОДИ ЩОДО ВТІЛЕННЯ ПРИНЦИПУ  
СОЦІАЛЬНОЇ СПРАВЕДЛИВОСТІ У МЕТОДОЛОГІЮ  
ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН  
З УРАХУВАННЯМ ВОЄННИХ ТА ПОВОЄННИХ ЧИННИКІВ**

**Mishchenko V. S.**

*PhD, Researcher of the Department  
of Modernization  
of Economic Law and Legislation  
State organization «V. Mamutov Institute of  
Economic and Legal Research of the  
National Academy of Sciences of Ukraine»  
Kyiv, Ukraine*

**Міщенко В. С.**

*кандидат юридичних наук,  
науковий співробітник відділу проблем  
модернізації господарського права  
та законодавства  
Державної установи «Інститут  
економіко-правових досліджень  
імені В.К. Мамутова  
Національної академії наук України»  
м. Київ, Україна*

Серед актуальних питань, які наразі постають перед українськими науковцями важливе місце посідають питання правового регулювання економічних відносин у країні під час війни та у повоєнний період. Багато науковців та політиків схиляються до думки, що розробляти плани повоєнної відбудови країни не зарано, а складні умови сьогодення вимагають вироблення нових підходів до вирішення актуальних проблем.

План післявоєнного відновлення України має спиратися на два основні компоненти: відновлення інфраструктури та відновлення економіки. За таких умов виникають нові для українського суспільства ситуації, які пов'язані із розподілом ресурсів (фінансів, гуманітарної допомоги, компенсацій тощо), які у свою чергу породжують питання щодо справедливості такого розподілу. У цьому контексті актуальним стає питання утвердження ідеології соціальної справедливості в суспільстві як головного критерію реалізації управлінських рішень.

Складність навколишнього світу та відносин у ньому впливає на суб'єктивне сприйняття реальності людиною, що у свою чергу формує індивідуальне сприйняття справедливості чи несправедливості [1, с. 44].

Сьогодні соціальна справедливість здебільшого розглядається у двох аспектах. У неспеціальному сенсі прикметник «соціальний» лише вказує на те, що мова йде про щось суспільне. У спеціальному сенсі соціальна справедливість співвідноситься зі складними процесами які виникли чи вперше почали усвідомлюватися у XVIII та XIX ст. Зокрема, йдеться про об'єднані під терміном «соціальне питання» складні процеси такі як безробіття, недостатня освіта, працевздатність внаслідок хвороби, голод тощо.

При визначенні соціальної справедливості найчастіше її співвідносять із соціальною рівністю, і в цьому контексті соціальна справедливість розуміється як міра рівності і нерівності в розподілі матеріальних і духовних благ у суспільстві, статусів і влади, а також у життєвому положенні різних суспільних груп [2, с. 106].

Попит на справедливість існує у всіх видах суспільних відносин – як відносинах кооперації, так і у відносинах конкуренції, оскільки при цьому виявляються протилежні інтереси та обов'язки. Тому об'єктивною умовою виникнення питання щодо справедливості є наявність спору чи конфлікту [3, с. 36].

Для реалізації економічних реформ, відновлення суспільства необхідний пошук компромісу, що відповідає національним особливостям, духовному настрою суспільства й ув'язаному з економічною ситуацією в країні [2, с. 106].

Говорячи про справедливість, у тому числі соціальну справедливість, часто маються на увазі лише питання розподілу. Проте, важливо розуміти, що ресурси, які підлягають розподілу спочатку мають бути зароблені, або як у випадку розподілу праці – взаємно обмінані. Тобто, перед тим, як розділити пиріг його потрібно спекти, а щоби його спекти потрібні інгредієнти та енергія, які мають бути забезпечені.

4 липня 2022 року на конференції у швейцарському Лугано було презентовано план післявоєнного відновлення України. Учасники

процесу особливо наголосили на тому, що успіх роботи з відновлення залежатиме від таких факторів як «чесність, прозорість і підзвітність». Вони підкреслюють «важливість справедливого та прозорого фінансування, кредитування та запозичення у відповідності з міжнародними правилами, стандартами та визнаними принципами» [4].

Таким чином, принцип справедливості є визначальним та має бути покладений в основу процесу післявоєнної відбудови країни. При цьому, варто зазначити, що підходи до визначення поняття «справедливість», а також до механізмів справедливого розподілу по-різному вбачаються прихильникам різних політичних доктрин (егалітаристська, утилітаристська, роулсіанська, ринкова тощо). Наявність різних, часто протилежних один одному підходів робить неможливим їх застосування в умовах сьогодення. З огляду на це, утвердження ідеології соціальної справедливості в суспільстві та впровадження зазначених принципів у чинне законодавство стане важливим кроком у післявоєнній відбудові країни.

### **Література:**

1. North Douglass Institutions, institutional change and economic performance. CEU, 1997. 180p.
2. Гриненко А.М. Соціальна справедливість як ключовий принцип у реалізації соціальної політики держави. Наукові праці. Випуск 99. Том 112. С. 104-107. <https://core.ac.uk/download/pdf/197271424.pdf>
3. Хёффе Отфрид Справедливость: Философское введение. Пер. с нем. О. В. Кильдюшова под ред. Т. А. Дмитриева, М.: Праксис, 2007, 192 с. С.36
4. Представники влади 42-х країн підписали декларацію конференції щодо відновлення України в Лугано. Текст. URL: <https://mig.com.ua/predstavniki-vladi-42-h-krain-pidpisali-deklaraciju-konferencii-shhodo-vidnovlennja-ukraini-v-lugano-tekst/>